

PREVENIREA COMPETENȚELOR REDUSE PRIN ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIEȚII

Parcursuri educaționale flexibile pentru menținerea tinerilor expuși riscurilor și a adulților slab calificați în procesul de educație sau la locul de muncă

În 2017, 15,7% dintre tinerii europeni slab calificați, cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani, nu erau încadrați profesional și nu urmau un program de educație și formare, în comparație cu 9,6% dintre colegii lor cu o educație mai bună. În același an, rata șomajului în rândul adulților slab calificați cu vârsta de muncă (25 până la 64 ani) era de 13,9% în cele 28 de țări UE, în timp ce această rată în rândul colegilor acestora cu înaltă calificare era de 4,2% ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Competențele reduse, asociate de obicei cu atestări pentru calificări slabe sau cu lipsa acestora, au costuri sociale și economice ridicate. Acestea sunt devastatoare pentru persoanele în cauză, afectându-le statutul social, câștigurile, încrederea în sine, sănătatea și capacitatea de a se angaja în relații cu societatea civilă ⁽³⁾. Acesta este motivul pentru care politicile în întreaga Europă s-au concentrat din ce în ce mai mult pe prevenție și intervenție timpurie, de la

urmărirea tinerilor expuși riscurilor la oferirea de consiliere cuprinzătoare și diverse măsuri de dezvoltare a calificărilor celor slab calificați, în special pe formarea competențelor de bază.

Răspunsuri la politicile europene

Pilonul European al Drepturilor Sociale specifică faptul că „orice persoană (din Europa) are dreptul la educație de calitate și incluzivă, formare și învățare pe tot parcursul vieții pentru a dobândi și păstra competențele ce le permit să participe pe deplin la viața societății și să gestioneze cu succes tranzițiile de pe piața muncii” ⁽⁴⁾. Cu toate acestea, peste 60 de milioane de europeni cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani au numai o calificare de nivel gimnazial sau mai slabă ⁽⁵⁾; un număr similar de persoane se luptă cu sarcini de bază, cum ar fi cititul, scrisul, calculul sau utilizarea unui computer.

Descoperiți instrumentele Cedefop

Setul de instrumente VET al Cedefop pentru abordarea abandonului școlar conține practici de educație și formare profesională din toată Europa care au ajutat tinerii să obțină cel puțin o calificare de nivel liceal. Acesta sprijină factorii de decizie și furnizorii de servicii de învățare cu îndrumări, sfaturi, beneficii rapide și instrumente pentru proiectarea, implementarea și evaluarea politicilor care previn sau remediază abandonul școlar.

Resursele pentru îndrumare ale Cedefop reprezintă un instrument pentru managerii de servicii de carieră, practicienii și factorii decizionali care lucrează în domeniul dezvoltării carierei și al politicilor de activare. Acesta include un set de instrumente privind utilizarea informațiilor referitoare la piața muncii (LMI); un manual pentru transferabilitatea practicilor; și formarea în ceea ce privește modul de utilizare a LMI și a tehnologiilor informațiilor în orientare.

⁽¹⁾ Toate datele din Eurostat: edat_ifse_21 și lfsa_urgaed.

⁽²⁾ Persoanele slab calificate sunt cele cu educație inferioară învățământului secundar superior, corespunzător nivelurilor 0-2 ISCED. În ambele exemple, acestea sunt comparate cu colegii de la nivelurile 5-8 ISCED.

⁽³⁾ Cedefop (2017). *Investiția în competențe dă roade: costurile economico-sociale ale adulților slab calificați în UE*.

⁽⁴⁾ Pilonul European al Drepturilor Sociale, Capitolul 1, Principiul 1.

⁽⁵⁾ Eurostat [edat_ifs_9901].

Pentru a ajuta Statele Membre să ia atât măsuri preventive, cât și de remediere, UE a lansat un număr de măsuri ⁽⁶⁾, inclusiv două inițiative la scară largă:

Garanție pentru tineri ajută statele UE să se asigure că „toate persoanele tinere cu vârsta de până la 25 de ani primesc o ofertă bună din punct de vedere calitativ pentru ocuparea unui loc de muncă, educație continuă, un stagiu de ucenicie în termen de patru luni de la finalizarea cursurilor sau de la data la care devin șomeri”. Toate țările s-au angajat să implementeze măsura Garanție pentru tineri așa cum a fost stabilită într-o recomandare a din 2013 a Consiliului ⁽⁷⁾.

Inițiativa **Parcursuri de perfecționare a competențelor** este concepută pentru a veni în sprijinul adulților slab calificați ce nu sunt eligibili pentru măsura Garanție pentru tineri. Această inițiativă vine ca urmare a concluziilor ministerelor educației din Europa privind educația și formarea profesională ⁽⁸⁾: ajută adulții să identifice nevoile lor referitoare la perfecționarea competențelor și să primească o formare, să își consolideze cunoștințele de citire și de aritmetică, precum și competențele digitale și/sau să dobândească un set mai larg de competențe ⁽⁹⁾.

Cedefop, prin cercetările sale în domeniul învățării și inserției profesionale, informează dezbaterea politică în legătură cu modul de abordare a calificărilor și competențelor slabe, precum și abandonarea timpurie a educației și formării. Resursele sale în ce privește orientarea pe tot parcursul vieții, validarea și abandonul sunt actualizate continuu pentru informarea factorilor decizionali, partenerilor sociali și profesioniștilor în domeniul educației și formării profesionale. Un studiu viitor aruncă o privire asupra potențialului învățării la locul de muncă în dezvoltarea parcursurilor de perfecționare a competențelor pentru adulți ⁽¹⁰⁾. Actualizarea din 2018 a inventarului european privind validarea, realizată în cooperare cu Comisia Europeană, va fi publicată la mijlocul anului 2019.

⁽⁶⁾ De ex. *Recomandarea Consiliului privind integrarea șomerilor pe termen lung în piața muncii.*

⁽⁷⁾ *Recomandarea Consiliului privind stabilirea unei măsuri de Garanție pentru tineri.*

⁽⁸⁾ Concluziile de la Riga avizate de ministerele UE, țările candidate și cele din Spațiul Economic European (EEA) din iunie 2015, a se vedea livrabilele 3 și 4 pe termen mediu.

⁽⁹⁾ A se vedea *Recomandarea Consiliului privind parcursurile de perfecționare a competențelor: noi oportunități pentru adulți și O agendă pentru noi competențe pentru Europa.*

⁽¹⁰⁾ www.cedefop.europa.eu/en/about-cedefop/public-procurement/potential-work-based-learning-developing-upskilling-pathways-adults

CASETA 1: FORUMURILE DE POLITICI ALE CEDEFOP PRIVIND PARCURSURILE DE PERFECȚIONARE A COMPETENȚELOR

Pentru a-și aduce cercetarea în atenția partenerilor sociali și a altor părți interesate, Cedefop a organizat o serie de forumuri de politici privind inițiativa Parcursuri de perfecționare a competențelor.

Forumuri în 2019:

- 20-21 Mai: Forum de învățare a politicilor referitoare la Parcursurile de perfecționare a competențelor în cooperare cu Comitetul Economic și Social European, pentru discutarea abordărilor în legătură cu perfecționarea competențelor și pentru a reflecta la răspunsurile țărilor la politicile respective
- 29 Mai: Forum de politici în cooperare cu platforma de învățare pe tot parcursul vieții găzduit de Președinția României la Consiliu prin reprezentanța sa permanentă pe lângă UE la Bruxelles, pentru explorarea potențialului centrelor comunitare de învățare pe tot parcursul vieții care funcționează pe principiul ghișeului unic pentru prevenirea deconectării tinerilor expuși riscurilor și a adulților slab calificați.

Provocarea perfecționării competențelor și răspunsurile Statelor Membre

Statele Membre UE au îmbunătățit flexibilitatea și permeabilitatea sistemelor lor de educație și formare, ajutând la integrarea persoanelor cu diferite biografii de educație, la momentul și nivelul necesar. Acestea au dezvoltat de asemenea o gamă de măsuri educaționale și sociale pentru persoanele tinere și adulte slab calificate, inclusiv refugiați și persoane care provin din medii de imigranți. Cedefop a analizat aceste măsuri în ultimii ani ⁽¹¹⁾.

Sprrijinirea tinerilor pentru a rămâne sau a se reîntoarce la cursuri sau la locul de muncă

În unele țări, atât municipalitățile, cât și școlile (VET) au un rol crucial în prevenirea abandonării educației și formării. Acestea au elaborat strategii de sensibilizare pe baza unor indicatori specifici privind obținerea unei educații, mediul familial, sănătatea, comportamentul și atitudinilor, situația financiară și statutul de imigrant, pentru identificarea timpurie a celor expuși riscurilor.

Orientarea și consilierea cuprinzătoare sunt esențiale pentru aceste strategii, atât pentru prevenirea dezangajării tinerilor, cât și pentru a oferi un sprijin pentru a readuce oamenii într-un mediu de lucru sau educațional sigur și incluziv. Măsurile s-au dovedit a fi

⁽¹¹⁾ Cedefop (2016). *Abandonarea timpurie a educației: așezarea educației și formării profesionale în centrul scenei. Volumul I: Investigarea cauzelor și a propozițiilor.*

cel mai eficiente în cazul în care au fost croite pe nevoile persoanei, fie ele financiare, psihologice, de sănătate sau educaționale.

CASETA 2: CERTIFICARE PER UNITATE (CPU) ÎN COMUNITATEA VORBITOARE DE LIMBĂ FRANCEZĂ DIN BELGIA

În comunitatea vorbitoare de limbă franceză din Belgia, un sistem extrem de flexibil de certificare a unităților de învățare permite cursanților VET să dobândească o calificare graduală. Această abordare recunoaște faptul că respectivii cursanți învață cel mai bine în propriul lor ritm și că unii dintre aceștia, în special cei cu slabe competențe de bază, pot avea nevoie de mai mult timp decât alții. Calificările sunt concepute în termeni de unități de rezultate ale învățării. O unitate referitoare la un curs VET este acordată în cazul în care un cursant a atins toate rezultatele învățării solicitate, nu la finalizarea cursului/perioadei de formare. Această abordare ajută la evitarea eșecului, repetării unei clase sau a abandonului. Unitățile sunt evaluate și certificate separat și se pot acumula în scopul unei calificări complete. www.cpu.cfwb.be/

Perfecționarea competențelor adulților: o nevoie de parcursuri de învățare integrată pe tot parcursul vieții

Nevoile de învățare ale adulților tind să fie mai diverse și, uneori, mai dificil de abordat decât cele ale persoanelor tinere, variind de la deficiențe grave de citire sau cunoștințe de aritmetică, la competențe ocupaționale perimate. Există posibilitate ca unele persoane adulte să nu își conștientizeze deficiențele sau să le fie rușine să le recunoască.

În vreme ce adulții au lacune specifice, mulți au competențe identificabile, inclusiv competențe ocupaționale dobândite la locul de muncă. Măsurile de sprijin trebuie să construiască pe educația anterioară a candidaților, care necesită o evaluare a cunoștințelor și competențelor existente ale acestora și o abordare croită pe situația lor individuală.

Multe State Membre UE au acum acorduri pentru validarea educației non-formale și informale⁽¹²⁾. Acestea oferă persoanelor posibilitatea de a li se evalua competențele și de a fi recunoscute drept calificare parțială sau completă. Această evaluare a competențelor poate deschide ușa către măsuri de perfecționare ulterioară a competențelor, având ca rezultat o reducere a timpului de formare sau măcar o aprofundare a conștientizării propriei situații, care poate duce la o viitoare educație.

⁽¹²⁾ Mai multe informații la www.cedefop.europa.eu/validation.

CASETA 3: VALIDAREA EDUCAȚIEI ANTERIOARE ÎN SISTEMUL VET DANEZ

În Danemarca, din anul 2015, toți cursanții de peste 25 de ani care intenționează să se reîntoarcă în programul de educație și formare și să se înscrie în programul VET, trebuie să parcurgă o evaluare a competențelor. Aceeași ofertă este făcută și persoanelor mai tinere, în cazul în care acestea nu vin direct de pe băncile școlii. Evaluarea este realizată pentru identificarea competențelor și cunoștințelor candidaților. Ulterior, se elaborează un plan de învățare individual, care asigură programe de formare personalizate pentru evitarea dublării. Evaluarea competențelor se face gratuit și, în funcție de educația și experiența candidaților, durează între o jumătate de zi și 10 zile.

Audituri de competențe: Instrumente de identificare a talentelor. Studiu pentru Comisia Europeană, DG EMPL, 2018.

UE și Statele sale Membre au elaborat mai multe măsuri de integrare pentru numărul din ce în ce mai mare de refugiați și solicitanți de azil. Validarea competențelor și recunoașterea calificărilor străine sunt cruciale pentru imigranții înalt calificați, în vreme ce evaluarea competențelor pentru identificarea unui post adecvat sau unei oportunități de formare funcționează cel mai bine pentru integrarea celor slab calificați pe piața muncii.

Abordarea competențelor reduse din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții

La trei ani după (re)lansarea inițiativei Garanție pentru tineri și Încadrarea profesională a tinerilor, Comisia Europeană a prezentat o evaluare a schemelor de prevenire a abandonului și a măsurilor de recalificare, perfecționare și educație continuă din Statele Membre sub aceste două inițiative⁽¹³⁾. De aici au reieșit următorii cinci factori de succes.

Cooperarea și parteneriatele între părțile interesate

Persoanele expuse riscului de deconectare de la educație și locul de muncă se confruntă de obicei cu probleme complexe. Faptul că sunt nevoiți să interacționeze cu multe instituții pentru a căuta un sprijin poate fi descurajator⁽¹⁴⁾. Pentru remedierea

⁽¹³⁾ Document de lucru al serviciilor Comisiei: *Inițiativa Garanție pentru tineri și Încadrarea profesională a tinerilor pe o perioadă de trei ani*. A se vedea și: Centrul de cunoștințe PES, de ex. sub „Servicii pentru persoanele tinere”, „Servicii pentru șomerii pe termen lung și grupuri vulnerabile”, „Parteneriat de lucru PES”.

⁽¹⁴⁾ A se vedea Rețeaua Europeană a Serviciilor Publice de Ocupare a Forței de Muncă 2018: Document de poziție –.

situației, părțile interesate din unele țări și-au unit forțele pentru a asigura servicii integrate și ușor accesibile.

CASETA 4: MYSKILLS ÎN GERMANIA

MySkills este un test care utilizează imagini și filmulețe pentru evaluarea competențelor sau experienței de muncă a solicitanților de locuri de muncă străini care nu pot fi dovedite prin alte mijloace. Ideea este că solicitanții de locuri de muncă dau acest test la începutul procesului de integrare și consiliere pentru a permite serviciilor de ocupare să stabilească rapid următorii pași, cum ar fi formarea ocupațională și/sau lingvistică. MySkills este în prezent disponibil în șase limbi, inclusiv Farsi și arabă, și pentru opt ocupații, inclusiv bucătari, lucrători în metal calificați, vopsitori și tehnicieni în mecatronica automobilelor. www.myskills.de/en/

Abordările parcursurilor: servicii conectate pe verticală și pe orizontală

Abordările parcursurilor recunosc faptul că măsurile au deseori viață scurtă și că fiecare tranziție din viața unei persoane are anumite riscuri. Aceste abordări au rolul de a asigura un sprijin bine conectat și integrat, pentru ca persoanele să susțină învățarea pe tot parcursul vieții și carierele profesionale. Acest obiectiv se realizează prin conectarea educației și formării de calitate la orientare și prin asigurarea cooperării și a schimbului de informații între diferiții actori (servicii publice de ocupare a forței de muncă și furnizorii de educație și formare).

CASETA 5: AGENȚII DE ȘOMAJ PENTRU TINERI ÎN GERMANIA

Agențiile de ocupare a forței de muncă pentru tineri din Germania funcționează pe principiul ghișeului unic și sprijină tinerii în perioada de tranziție de la școală la un loc de muncă. Acestea oferă o gamă de servicii (de orientare și consiliere, de educație și formare, de sănătate și de plasare a forței de muncă), toate într-un singur loc. Un accent special este pus pe măsurile de prevenție, cum ar fi informarea tinerilor încă din timpul școlii, pentru a se asigura că cei care finalizează cursurile sunt bine pregătiți pentru a face primii lor pași în piața muncii. Aceste servicii se adresează tinerilor, germani și migranți, cu vârsta sub 25 de ani. Agențiile de ocupare a forței de muncă pentru tineri cooperează în strânsă legătură cu organizațiile angajatorilor, cu serviciile de imigrație pentru tineri și instanțele de judecată care examinează cauzele în care sunt implicați minori.

www.arbeitsagentur.de/institutionen/jugendberufsagentur/en

Acțiuni preventive pentru îmbunătățirea competențelor de bază

Majoritatea inițiativelor de sensibilizare, adresate localnicilor și imigranților, tinerilor și persoanelor mai

în vârstă, se axează pe dezvoltarea inițială a competențelor de bază. Lacunele în ce privește competențele elementare de citire și de aritmetică sunt principalele motive care duc la excluderea socială.

Pentru cei care vor să urmeze un curs de educație și formare profesională (VET) formală dar nu au competențele de bază necesare, există o serie de scheme înainte de înregistrarea la aceste cursuri, prin care sunt aduși la nivelul de competențe necesar pentru înscrierea în cursul VET.

Adulții cu competențe de bază slabe au, de obicei, alte competențe, inclusiv ocupaționale, care pot fi evaluate și care formează baza pentru o măsură de formare țintită.

CASETA 6: CERTIFICAREA COMPETENȚELOR PENTRU LUCRĂTORII ÎN SPITALE (FRANȚA)

În 2014, filiala regională Provence-Côte d'Azur a organizației franceze pentru formarea continuă a lucrătorilor în spitale ANFH a lansat audituri de competențe pentru lucrătorii din spitalele publice și din centrele de îngrijire. Acestea acoperă 28 de ocupații cu cerințe de joasă calificare, variind de la personalul de curățenie la îngrijitori. Auditurile se axează pe competențe de bază: competență în limba franceză, competențe de citire și de aritmetică. În urma auditului, un parcurs de perfecționare a competențelor este propus pentru fiecare lucrător și este evaluat de conducere. Sunt disponibile două opțiuni: îmbunătățirea competențelor de bază sau formare profesională. Toate cursurile duc la o certificare/calificare ce face dovada competențelor participanților. www.anfh.fr/l-anfh

Perfecționarea competențelor ajută la atingerea nevoilor angajatorilor

Pentru a avea o valoare, măsurile de calificare trebuie să ofere o valoare reală pe piața muncii. Aceasta poate fi orice rezultat documentat al învățării care poate fi solicitat de angajatori, inclusiv competențe antreprenoriale, digitale și lingvistice⁽¹⁵⁾. Multe țări au introdus sisteme de prognozare a competențelor, cu o privire atentă asupra nevoilor de competențe ale angajatorilor. Aceste sisteme au rolul de a oferi informații, care, la rândul lor, pot orienta elaborarea ofertelor de educație și formare⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁵⁾ Comisia Europeană, 2018: Colectare de date pentru monitorizarea schemelor de Garanție pentru tineri: 2016.

⁽¹⁶⁾ A se vedea nota de informare a Cedefop *Mai puțini mușchi, mai multă minte pentru lucrătorii de mâine*, Iunie 2018.

Învățarea la locul de muncă: o oportunitate ce include și persoanele cel mai dezavantajate

Învățarea la locul de muncă oferă persoanelor tinere care sunt expuse riscului de părăsire a programelor de educație și formare o alternativă la învățarea în sala de clasă, ca mod de a-i reține sau de a-i aduce înapoi ⁽¹⁷⁾. În vreme ce aceasta nu trebuie privită ca o măsură specifică pentru persoanele slab calificate, învățarea la locul de muncă s-a dovedit a fi în sprijinul readucerii adulților deconectați la locul de muncă.

Privind înainte

Parcursurile integrate și bine croite pentru ca persoanele să dobândească sau să își perfecționeze competențele de bază în diferite momente ale vieții sunt din ce în ce mai utilizate pentru a preveni lacunele și deficitul de competențe. Luând în considerare vastele schimbări din piețele de muncă europene, sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții și ca carierelor este vitală pentru a ne asigura că persoanele țin pasul cu cererile de competențe și calificări ce evoluează rapid; nimeni nu trebuie lăsat în urmă. Pe lângă formarea de competențe ocupaționale, acest fapt include și măsuri pentru perfecționarea competențelor de bază și cele de gestionare a carierei, ce permit oamenilor să ia măsurile adecvate în privința formării și a locului de muncă pe tot parcursul vieții.

Inițiativele europene discutate aici promovează parcursuri flexibile de învățare și se adresează grupurilor vulnerabile, cum ar fi cei care abandonează programele de educație și formare, adulților cu slabe competențe de bază, precum și imigrantilor și refugiaților, în timp ce țin sub observație nevoile în continuă evoluție a pieței muncii. Pentru a asigura servicii omogene, toți actorii implicați (servicii publice de ocupare a forței de muncă, furnizorii de educație și formare, servicii sociale și pentru tineri) trebuie să lucreze în strânsă legătură. Factorii de decizie, inclusiv partenerii sociali, trebuie să găsească un echilibru între nevoile persoanei și nevoile pieței muncii.

Cedefop sprijină politica europeană prin resursele sale. O nouă sursă de referințe privind politicile VET, practicile și instrumentele pentru sprijinirea incluziunii sociale și integrarea pe piața muncii va fi lansată în anul 2020. Aceasta va sprijini implementarea de politici și învățarea de politici între țări abordând prioritățile politicii europene, de la recuperarea celor care abandonează timpuriu la perfecționarea competențelor adulților.

⁽¹⁷⁾ A se vedea *Setul de instrumente VET al Cedefop pentru abordarea abandonului școlar și Asigurarea învățării la locul de muncă și a simulărilor în condiții aproape de cele reale.*

CEDEFOP

Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale

Notă de informare – 9136 RO

Nr. cat.: TI-BB-19-002-RO-N

ISBN 978-92-896-2738-2, doi:10.2801/598269

Copyright © Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop), 2019

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Notele de informare sunt publicate în limbile engleză, franceză, germană, greacă, italiană, poloneză, portugheză și spaniolă, precum și limba țării președinției UE. Pentru a le primi în mod regulat înregistrați-vă pe:

www.cedefop.europa.eu/en/user/register

Alte note de informare și publicații Cedefop se găsesc la adresa::

www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx

Căsuța Poștală 22427, 55102 Salonic, Grecia

Europa 123, 57001 Salonic, Grecia

Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020

Email: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu